

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA

FRANCISA GEOFFREYJA JACOBSA,

predstavljeni dne 16. oktobra 2003¹

1. S tem predlogom Verwaltungsgerichta Minden (upravno sodišče) (Nemčija) Sodišče v bistvu sprašuje, ali je načelo enakega plačila za moške in ženske kršeno s tem, da nemška zakonodaja določa, da so učitelji s polnim in polovičnim delovnim časom obvezani delati enako število dodatnih ur, preden so upravičeni do dodatnega plačila za dodatno delo.

odsotnost z dela v dolžini, ki ustreza številu vseh dodatno opravljenih ur. Odstavek 78a(2) določa, da so javni uslužbenci, kadar odobritev posebne odsotnosti z dela ni združljiva s službo, namesto nje za tako delo upravičeni do dodatnega plačila.

Nacionalna zakonodaja

2. Odstavek 78a(1) Beamtengesetzes (zakona o javnih uslužbencih) za Nordrhein-Westfalen² določa, da morajo javni uslužbenci opravljati dodatno delo, kadar je to zahtevano; če tako dodatno delo presega pet ur v koledarskem mesecu, se odobri posebna

3. Odstavek 5(2)(1) Uredbe o odobritvi dodatnega plačila za dodatno delo javnim uslužbencem³ določa, da so v primeru dodatnega dela v šolstvu tri učne ure enake petim uram.

1 — Jezik izvornika: angleščina.

2 — Nordrhein-Westfälisches Beamtengesetz, besedilo, objavljeno dne 1. maja 1981.

3 — Verordnung über die Gewährung von Mehrarbeitsvergütung für Beamte z dne 13. marca 1992, BGBl. I, str. 528, v besedilu z dne 3. decembra 1998, BGBl. I, str. 3494.

Dejansko stanje, postopek v glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

4. Tožeča stranka, ki ima status javne uslužbenke, dela kot srednješolska učiteljica s polovičnim delovnim časom za toženo zvezno deželo. Učitelji s polnim delovnim časom delajo 24,5 ure na teden, medtem ko dela ona 15 ur na teden.

5. Decembra 1999 se je od tožeče stranke zahtevalo, da opravi dodatnih 2,5 ure dela. Njen predlog za dodatno plačilo teh ur je bil zavrnjen z obrazložitvijo, da ustrezna zakonodaja določa, da se presežene ure, ki jih opravi učitelj, ki je javni uslužbenec, izplačajo le, ko dodatno delo preseže tri ure na mesec. Tako ni dobila nikakršnega izplačila za dodatno opravljene 2,5 ure. Po neuspešno izvedenem pritožbenem upravnem postopku je tožeča stranka tožila pri Verwaltungsgerichtu.

6. To sodišče meni, da v skladu z ustrežno nacionalno zakonodajo tožeča stranka ni upravičena do dodatnega plačila za dodatno opravljene ure. Dvomi pa, ali je ta zakono-

daja v skladu s členom 141 ES v povezavi z Direktivo⁴ o enakem plačilu, saj učitelji in učiteljice, ki so javni uslužbenci ter delajo s polovičnim delovnim časom in ne delajo več kot tri dodatne učne ure na mesec, dobijo nižje celotno plačilo kot tisto, ki se izplača za isto število opravljenih ur učiteljem, ki so kot javni uslužbenci zaposleni s polnim delovnim časom.

7. V skladu s tem je Sodišču v predhodno odločanje predložilo naslednje vprašanje:

„Ali je združljivo s členom 141 ES v povezavi z Direktivo 75/117/EGS, da se učiteljicam in učiteljem, javnim uslužbencem v deželi Nordrhein-Westfalen, zaposlenim s polovičnim delovnim časom – kakor tudi zaposlenim s polnim delovnim časom – ne izplača nadur, če ne presegajo treh ur pouka v koledarskem mesecu?“

4 — Direktiva Sveta 75/117/EGS z dne 10. februarja 1975 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z uporabo načela enakega plačila za moške in ženske, Ul. L 45, str. 19.

8. Pisna stališča so vložili tožeča in tožena stranka, nemška vlada ter Komisija. Ustna obravnava, ki ni bila predlagana, ni bila opravljena. Tožeča stranka in Komisija zatrjujeta, da se mora na predloženo vprašanje odgovoriti negativno; tožena stranka in nemška vlada zastopata drugačno stališče.

Presoja

9. Člen 141 ES uvaja načelo enakega plačila za enako delo za moške in ženske. Člen 1 Direktive o enakem plačilu določa, da to načelo pomeni, da je treba za enako delo ali za delo, ki se mu pripisuje enaka vrednost, odpraviti vsakršno diskriminacijo na podlagi spola, glede na vse vidike in pogoje plačila.

10. V skladu z ustaljeno sodno prakso velja, da načelo enakega plačila ne zajema le neposredne spolne diskriminacije, ampak tudi različno obravnavanje moških in žensk pri delu, ki nastane zaradi uporabe meril, ki se ne nanašajo na spol, razen če je različno

obravnavanje upravičeno z objektivnimi dejavniki, ki niso povezani s spolom.⁵

11. V tem primeru je jasno, da zadevna zakonodaja ne vsebuje neposredne diskriminacije na podlagi spola. Če pa vseeno vzpostavlja različno obravnavanje med zaposlenimi s polnim in polovičnim delovnim časom in če to razlikovanje zadeva znatno več žensk kot moških, lahko uporaba te zakonodaje pomeni posredno diskriminacijo, ki je v neskladju s členom 141 ES in Direktivo o enakem plačilu, razen če je različno obravnavanje upravičeno z dejavniki, ki niso povezani s spolom.

12. Tožeča stranka navaja, da različno obravnavanje učiteljev s polnim in polovičnim delovnim časom obstaja zaradi dejstva, da utegnejo biti tri dodatne učne ure na mesec znatno večja obremenitev za učitelje s polovičnim kot za učitelje s polnim delovnim časom.

13. Tudi Komisija meni, da gre za različno obravnavanje. Meni, da morajo učitelji s polnim delovnim časom delati več kot

⁵ — Skupne sodbe z dne 15. decembra 1994 v zadevi Helmig, C-409/92, C-425/92, C-34/93, C-50/93 in C-78/93, Recueil, str. I-5727, točka 20.

12,24 % rednih delovnih ur, da prejmejo dodatno plačilo za dodatno delo, medtem ko morajo učitelji s polovičnim delovnim časom delati več kot 20 % svojih rednih delovnih ur. Komisija je tudi izračunala, da je povprečna urna postavka učiteljev s polovičnim delovnim časom, ki opravljajo dodatne ure, nižja kot tista od učiteljev s polnim delovnim časom v enakem položaju. Komisija zaključí, da gre tu torej za znatno neenakost pri obravnavi učiteljev s polnim in polovičnim delovnim časom.

14. Tožena stranka po drugi strani zatrjuje, da so učitelji s polovičnim delovnim časom obravnavani popolnoma enako kot učitelji s polnim delovnim časom: za obe skupini je dodatno delo plačano le, če se je delalo več kot tri dodatne ure, pri čemer so dodatne ure izplačane popolnoma enako.

15. Nemška vlada prav tako meni, da ni razlike med obravnavanjem učiteljev s polnim in polovičnim delovnim časom: tožeča stranka prejme enako plačilo za opravljene ure dela, vključno z dodatnimi urami, kot zasluži učitelj s polnim delovnim časom za isto število opravljenih ur. Nemška vlada je to sklenila na podlagi ločenega pregleda enakosti plačil za redne delovne ure in

nađure. Po njenem mnenju je načelu enakega plačila zadoščeno, ko delavci s polnim in polovičnim delovnim časom prejmejo enako urno plačilo za redno opravljene delovne ure in ko je dodatek za dodatno delo za obe vrsti delavcev plačan po več kot treh opravljenih urah pouka.

16. Metodi ocenitve, ki sta jih uporabili Komisija in nemška vlada, se mi zdita nepravilni. Iz sodne prakse Sodišča jasno izhaja, da se različno obravnavanje plačil zaposlenih s polnim in polovičnim delovnim časom ne sme določati s sorazmernim učinkom neplačanih dodatnih ur, z razliko v povprečni urni postavki, enkrat ko so opravljene dodatne ure, ali s pregledom stopnje plačila za dodatne ure ločeno od redno opravljenih ur.

17. V zadevi Helmig⁶ je Sodišče odločilo, da neenako obravnavanje obstaja vedno, kadar

⁶ — Navedena v opombi 5, točka 26, sodbe. Glej tudi sodbo z dne 6. februarja 1996 v zadevi Lewark, C-457/93, Recueil, str. I-243, točki 25 in 26.

je za enako število opravljenih ur na podlagi delovnega razmerja celotna plača zaposlenih s polnim delovnim časom višja kot plača zaposlenih s polovičnim delovnim časom.

Sodišče je skladno s tem ugotovilo, da načelo enakega plačila ni bilo prekršeno.⁷

18. V tej zadevi so bili dodatki za nadurno delo plačani zaposlenim, ki so delali dodatno. Zaposleni s polovičnim delovnim časom, ki so delali več kot svoj redni delovni čas, a niso presegli polnega delovnega časa, so bili plačani po svoji normalni postavki in niso prejeli dodatka za nadurno delo. Sodišču je bilo v bistvu predloženo vprašanje, ali so taki sporazumi neskladni z načelom enakega plačila.

20. V tem primeru je za primerjavo nacionalna zakonodaja taka, da bo zaposleni s polovičnim delovnim časom, ki je pogodbeno vezan delati 15 ur in ki dela dodatnih 2,5 ure, s čimer dela skupno 17,5 ure, plačan le za 15 ur dela in tako ne bo prejel enakega celotnega plačila kot zaposleni s polnim delovnim časom. Na podlagi sodne prakse Sodišča gre torej za različno obravnavo delavcev s polovičnim in polnim delovnim časom.

19. Sodišče je opozorilo, da so v teh okoliščinah zaposleni s polovičnim delovnim časom prejeli enako celotno plačilo kot zaposleni s polnim delovnim časom za enako število opravljenih ur. Navedlo je primer zaposlenega s polovičnim delovnim časom, ki je bil pogodbeno zavezan delati 18 ur: če bi tak zaposleni delal 19 ur, bi prejel enako celotno plačilo, kot ga prejme zaposleni s polnim delovnim časom za 19 delovnih ur.

21. Nacionalno sodišče mora ugotoviti, prvič, ali različno obravnavanje, ki ga vzpostavlja zakonodaja, prizadene znatno več žensk kot moških in, drugič, ali obstajajo objektivni dejavniki, ki niso povezani s spolom, ki lahko upravičijo razliko v obravnavi. Dodal bi še, da iz vseh navedb izhaja enak zaključek, in sicer, da zakonodaja prizadene znatno več žensk kot moških, medtem ko ni sledi o kakršni koli upravičenosti razlike v obravnavanju.

7 — Točke 27, 28 in 31 sodbe.

Predlog

22. Tako sem sklenil, da naj se na vprašanje, ki ga je predložilo Verwaltungsgericht Minden, odgovori:

Nacionalna zakonodaja, ki določa, da zaposleni s polnim in polovičnim delovnim časom niso plačani za dodatno opravljene ure, zaradi česar je celotna plača zaposlenih s polnim delovnim časom višja kot plača zaposlenih s polovičnim delovnim časom za enako število opravljenih ur, vzpostavlja neenako obravnavanje med zaposlenimi s polnim in polovičnim delovnim časom. Če neenako obravnavanje zadeva znatno več žensk kot moških, ta zakonodaja krši člen 141 ES in Direktivo Sveta 75/117/EGS z dne 10. februarja 1975 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z uporabo načela enakega plačila za moške in ženske, razen če obstajajo objektivni dejavniki, ki niso povezani s spolom, ki upravičujejo tako razliko v obravnavanju.